

Boegbeeld integratiewerk sluit loopbaan af

Terugblik van Marie-Claire Rosiers 1999 op Noega archief Limburg maart 1999 n° 72

Bron: <http://www1.limburg.be/pric/mozaik/artikel/mrt99721.htm#top> (niet meer actief, WV)

Maart 1999

De langste carrière in het integratiewerk nam op 1 februari 1999 een einde. Marie-Claire Rosiers-Leonard, diensthoofd van het Provinciaal Integratiecentrum (PRIC) ging toen op pensioen. 35 jaar lang inspireerde ze het Limburgse (en Vlaamse) integratiebeleid op een zeer persoonlijke en geëngageerde manier.

"Toen ik hier begon, in 1965, had iedereen een positief beeld over migratie", zegt ze. "Migranten waren welkom als goedkope arbeidskrachten en de bedrijfswereld en de politieke wereld ondersteunden dit. Men stond toen veel meer open voor migratie, voor andere culturen. Iedereen: van intellectuelen tot de man in de straat."

Omslag

Vanaf het begin van de jaren tachtig begint het tij echter te keren. Volgens Marie-Claire Rosiers zorgt de economische crisis mee voor die omslag, economische zekerheden komen op de helling te staan. Migranten zijn hier natuurlijk (door het inkrimpen van de arbeidsintensieve sectoren) zelf het eerste en grootste slachtoffer van, maar zij worden zelf tot probleem gemaakt. Het migratiegebeuren wordt (in negatieve zin) een politiek thema. Marie-Claire Rosiers laat zich hierdoor niet uit het veld slaan: "Er is een gebrek aan informatie en inzicht bij laag- en hooggeschoolden. Racisme en discriminatie duiken overal op: op school, in vrije tijdsbestedingen, op het werk, op straat. Door deze negatieve sfeer rond migratie durft bijna niemand meer in het openbaar het opnemen voor migranten. Maar ik zal tegenwind blijven geven en waar ik de kans krijg zal ik vooroordelen doorprikken, organisaties of diensten wijzen op hun verantwoordelijkheid naar migranten toe, vragen voorleggen aan deskundigen enzovoort. Migratie zal me altijd blijven bezighouden."

Zal het tij keren? Marie-Claire ziet ook positieve tekenen die haar hoopvol stemmen. "Tijdens de jaren '90 was er een effectieve aangroei van welvaart die op termijn vruchten zal afwerpen voor de tewerkstelling. Autochtonen klimmen op de maatschappelijke ladder en bewijzen zelf hun meerwaarde in onze samenleving. Steeds meer migrantenjongeren stromen door naar hoger of universitair onderwijs. Andere migranten bouwen een blitscarrière uit in de bedrijfswereld, de politiek of de media."

Limburgs model

Als POG-diensthoofd staat Marie-Claire Rosiers-Leonard mee aan de wieg van het veelgenoemde "Limburgse model". Hoe ziet zij dat zelf?

"De mijnen stonden daar altijd centraal in. Zij verschaften een integrale opvang van hun "gastarbeiders". De mijnen zorgden goed voor de gastarbeiders: ze gaven werk, een huis en allerlei sociale voorzieningen. De toenmalige zorg- en hulpverlening was grotendeels vanuit de mijnindustrie georganiseerd. De POG werkte dan ook nauw samen met de sociale dienst van de mijnen. Als onthaaldienst werkten we aanvullend op de dienstverlening van de mijnen door het aanbieden van integratiebevorderende activiteiten, vooral op maatschappelijk en cultureel terrein."

"Van daaruit zijn we verder gaan werken en kwamen we eind jaren zestig al uit bij de lokale overheid. In 1964 was er een advies vanuit de Raad der Europese gemeenten: gemeenten met een grote concentratie aan migranten werden geadviseerd om gemeentelijke overleggraden in te richten, een overlegorgaan tussen het gemeentebestuur en de nieuwe migrantenbevolking. Dit advies had concrete gevolgen voor Limburg: in 1968 werden de eerste gemeentelijke adviserende comités geïnstalleerd in Eisden en Heusden. In 1972 volgden Genk en Houthalen. In voorbereiding waren toen Koersel, Beverlo en Maasmechelen. Die comités konden rekenen op de belangstelling van de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten en prominente professoren." "Bovendien", zo is Marie-Claire overtuigd "was toen de tijd rijp voor een goede uitbouw van de integratiesector om deze inspraakorganen te ondersteunen. Het beleid heeft toen duidelijk kansen gemist. De middelen voor de structureren van de integratiesector zijn in Vlaanderen 20 jaar te laat gekomen."

Onderwijs

De Provinciale Dienst verwierf veel erkenning met de onderwijsprojecten van de Europese Gemeenschap in de jaren zeventig en tachtig. "Wij waren toen in Vlaanderen de enige officiële

instantie die actief was rond dit thema en daardoor kwam de Europese Gemeenschap vanzelf bij ons terecht. Wat toen is uitgewerkt in Limburg vormde de grondslag voor een eigen nieuw Vlaams onderwijsbeleid vanaf het begin van de jaren negentig."

"Toen al ijverden we onder meer voor onderwijs in eigen taal en cultuur en hadden we er een nieuwe visie op. Via de eigen taal en cultuur ontdekt het kind de eigen identiteit en wie het is. Ik geloof ten stelligste dat een kind wanneer het weet wie het is en een sterke persoonlijkheid kan opbouwen zich goed kan integreren."

Nu is er niet echt meer sprake van een Limburgs model. Met de mijnsluitingen werd de basis ervan weggeslagen. De migratie zelf werd ook complexer: gezinsvorming, asielzoekers,... De impact van de federale en Vlaamse overheid nam ook toe, zeker omdat het integratiethema zich tot een politiek thema van eerste rangorde ontpopt had. De Provinciale Dienst werd, via de erkenning als regionaal integratiecentrum, ingeschakeld in het Vlaamse beleid terzake.

Marie-Claire Rosiers: "In zo'n complexe situatie kan een eenvormig model niet overleven. Ik meen dat naargelang de situatie telkens nieuwe oplossingsmodellen uitgewerkt en aangeboden moeten worden. Maar dit zal nog heel wat studiewerk en expertise eisen."

Portret van een dame en haar werk

1938	Geboren te Sluizen (nu deelgemeente van Tongeren) als dochter van Nicolas Leonard, sociaal-geëngageerde huisarts die ook politiek actief was. Marie-Claire is tweede in een gezin van vier (één broer en twee zussen). Moeder is huisvrouw. Marie-Claire volgt het lager onderwijs in de plaatselijke lagere school en voor de humaniora gaat ze naar Tongeren.
1956-1960	Studies te Leuven, Politieke en Sociale Wetenschappen, afdeling Sociale met een keuze voor Pers- en Communicatie.
1960-1964	Onderzoeksmedewerker aan de Leuvense Universiteit, bij professor Soetewey. Marie-Claire heeft bijzondere aandacht voor plattelandssociologie en stedenbouw en ruimtelijke ordening. Zij maakt een sociaal-economische en culturele kaart van Limburg (en aangrenzende zones), dit materiaal vormt de basis voor de latere gewestplannen.
1964	De Limburgse Provincieraad beslist tot oprichting van een Provinciale Onthaaldienst voor Gastarbeiders. Zij sloot hiermee aan bij een aanbeveling van de Europese Gemeenschap uit 1962 om de sociale hulp aan vreemde werknemers te bevorderen. In september 1965 gaan Marie-Claire en collega Greet aan de slag.
1965-1980	Migratie en integratie is een nationale materie, Marie-Claire is lid van de "Nationale Adviserende Raad voor Migratie en Werkgelegenheid".
1968-1972	Oprichting van de eerste gemeentelijke adviserende comités (Eisden en Heusden, later volgen ook Genk en Houthalen). Voor de eerste keer heeft de lokale overheid expliciet aandacht voor de integratiethematiek en dit op een brede wijze.
1970-1971	Marie-Claire volgt de cursus "Rurale en vreemde arbeiders in onze bedrijven" aan de universiteiten van Leuven en Tilburg. 1972 Huwelijk met Piet Rosiers, professor economie aan het Limburgs Universitair Centrum.
1976-1977	Marie-Claire volgt een cursus Italiaanse taal en cultuur aan de universiteit van Perugia.
1976-1981	Eerste EG-pilootexperiment in de Limburgse basisscholen. "Nederlands als tweede taal", "Intercultureel onderwijs" en "Onderwijs in eigen taal en cultuur" krijgen een eerste definiëring en invulling.
1978-1984	Op justitie sleutelt men aan de vreemdelingenwetgeving ("Commissie Rollin") en aan de nationaliteitswetgeving ("Commissie Vermeylen"). POG is lid van deze commissie en verwerft een expertise inzake sociaal-juridische hulpverlening.
1981-1989	volgt nog een tweede EG-experiment, dit keer in het secundair onderwijs
1981-1991	De Vlaamse overheid verschijnt op het toneel, Marie-Claire wordt lid van de Hoge Raad voor Migranten.
1985-1988	De POG start met beroepsopleidings- en tewerkstellingsprojecten. Hiervoor kan beroep gedaan worden op Europees geld. Dit project wordt later ingepast in de Limburgse reconversie.
1988-1995	De Bernard van Leer Foundation steunt het project School en Gezin, opvoedingsondersteuning en pedagogische preventie krijgen een praktische invulling.
1991	De POG wordt een eerste keer erkend als regionaal integratiecentrum door de

	Vlaamse Gemeenschap, in 1996 volgt een tweede erkenning (tot 2001). 1991 Marie-Claire ontvangt de prijs van de Vlaamse Gemeenschap omwille van haar verdienste op vlak van onderwijs aan migrantenkinderen. Naar aanleiding van deze prijs wordt ze op audiëntie ontvangen door koning Boudewijn.
1993	POG wordt PRIC, Provinciaal Integratiecentrum. De nieuwe naam is tekenend voor de nieuwe situatie: "integratie" in plaats van "onthaalbeleid", door het wegvallen van de gedateerde term "gastarbeiders" is het duidelijk dat het centrum zich richt tot alle bevolkingsgroepen PRIC ontvangt van de Vlaamse Gemeenschap het "Welzijnscharter van het Gezin" en wordt op die manier erkend als gezinsvriendelijke instelling.
1993-1997	In het onderwijs is er structurele aandacht voor migranten, de Commissie Onderwijs Migranten van de Vlaamse Onderwijsraad volgt het beleid op.

1976	Marie-Claire ontvangt van de Italiaanse overheid de officiële decoratie van de Italiaanse Republiek.
1978-1984	Marie-Claire is de officiële Vlaamse vertegenwoordiger bij projectgroep 7 van de Raad van Europa. Regelmatig trekt ze naar Straatsburg voor internationaal overleg en uitwisseling inzake migratie en integratie.
1997	Marie-Claire krijgt van de Turkse Unie van België de integratieprijs

Mensen

Marie-Claire werkte 35 jaar lang met mensen. Aan wie bewaart ze een speciale herinnering?

- Greet Stryckers, collega van het eerste uur en al die jaren compagnon de route op het Provinciaal Integratiecentrum. Greet volgt Marie-Claire op als (waarnemend) diensthoofd.
- Koen Jaspaert, taalkundige, eerst aan de Brabantse Universiteit in Tilburg, later in Leuven met het Steunpunt NT2 en momenteel directeur van de Nederlandse Taalunie. Levert een wetenschappelijke en praktische bijdrage aan de verbetering van het onderwijs Nederlands.
- Piet Rosiers, haar echtgenoot, professor in de economie aan het Limburgs Universitair centrum. "Door de buitenlandse kranten en boeken die hij las hield hij mij op de hoogte van de internationale actualiteit inzake migratie en integratie."
- Manfred Homan van de Pedagogische Hogeschool in Dortmund. Hij en zijn team stonden in voor de evaluatie van het eerste bicultureel onderwijsproject in de jaren zeventig. "Van hem leerde ik het belang van de eigen taal en cultuur voor migrantenkinderen."
- Eugène Roosens, professor antropologie in Leuven. "Hij verschaftte ons de nodige theoretische achtergrond."
- Marc Ahsmann en Ben Koolen, de collega's van de Limburgse Immigratiestichting uit Nederlands Limburg.
- Wim Caninni. "Mijn lichtend voorbeeld en hier in Limburg voorganger van het eerste uur."
- "Mijnheer" Vandenbosch, adviseur bij het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, in de jaren zestig - en vroege jaren zeventig onze toezichhouder in "Brussel".
- Lotty Van den Berg-Eldering van de universiteiten van Leiden en Utrecht. Voor de manier waarop ze, als een der eersten, aandacht had voor migrantenvrouwen en hun gezinnen.
- Voormalig gouverneur Roppe. Bij onze aanstelling zei hij tegen Greet en mij: "En nu wil ik u de eerste zes maanden niet meer terugzien. Wat jullie nu moeten doen is ter plekke gaan kijken wat er gebeurt en mij hierover verslag uitbrengen."
- "De meer dan 100 medewerkers en collega's die ik hier op de dienst (of in één van de talrijke toegevoegde projecten) heb zien passeren en met wie ik kort of lang heb samengewerkt. Tijdens mijn tijd hier als diensthoofd heb ik 70 kinderen weten geboren worden."

En tenslotte: "De vele migrantengezinnen waar ik graag kwam en altijd welkom was. Door het vele beleidswerk kreeg ik helaas steeds minder de kans om ze op te zoeken."

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.